

Sygn. akt: I C 173/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Waclaw
Protokolant:	sekr. sądowy Anna Szczepanek

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2016 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa Prokura Niestandaryzowany(...)

przeciwko A. F.

o zapłatę

I zasądza od pozwanej A. F. na rzecz powoda Prokura Niestandaryzowany (...) w W. kwotę 800 000,- zł (osiemset tysięcy złotych), wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 02 2016 r. z tym zastrzeżeniem, że pozwana ma prawo powoływać się w toku egzekucji na ograniczenie jej odpowiedzialności do nieruchomości położonej w S., N. o pow. 0,17 ha, dla której to założona i prowadzona jest w Sądzie Rejonowym w Szczytnie Wydział Ksiąg Wieczystych księga wieczysta KW (...);

II w pozostałej części oddala powództwo;

III przyznaje kuratorowi dla nieznaney z miejsca pobytu pozwanej, radcy prawnemu P. Z. kwotę 3600,- zł tytułem wynagrodzenia za udział w postępowaniu, którą nakazuje wypłacić z zaliczki powoda;

IV zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 15994,- zł tytułem zwrotu kosztów procesu ;

Sygn. akt I C 173/16

UZASADNIENIE

Powód Prokura Niestandaryzowany (...) z siedzibą w W. (w dalszej części: Fundusz) w pozwie z dnia 1 lutego 2016 r. wniósł o zasądzenie od A. F. 938 982,72 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a nadto o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona powodowa podała, że pozwaną (...) Bank S.A. z siedzibą w W. łączyła umowa kredytu na cele mieszkaniowe, na podstawie której bank udzielił kredytu denominowanego do (...) na kwotę 400 000,- zł, natomiast pozwana zobowiązała się do ich zwrotu wraz z odsetkami w ustalonych szczegółowo terminach spłaty.

Zabezpieczeniem spłaty kredytu stanowiła hipotek kaucyjna na nieruchomości położonej w m. N..

Pozwana nie wywiązała się z przyjętego na siebie zobowiązania, wobec czego bank wykorzystał przysługujące mu uprawnienie do wypowiedzenia umowy, skutkiem czego zobowiązanie stało się w całości wymagalne.

Bank następnie uzyskał tytuł wykonawczy, następnie Bank (...) otrzymał nań klauzulę na następcę prawnego. Następcą na podstawie tego tytułu wszczął postępowanie egzekucyjne, które umorzono wobec wniosku wierzyciela o umorzenie egzekucji.

W dniu 16 12 2014 r. Bank (...) SA zawarł z Funduszem umowę przelewu wierzytelności, cedując na jego rzecz ustanowione zabezpieczenie, które zostało wpisane do księgi wieczystej na rzecz powoda.

W wyjaśnieniu dochodzonej pozewem kwoty strona powodowa wskazała, że składa się na nią suma niespłaconej kwoty należności głównej (kapitału) w wysokości 614 053,40 zł, odsetki umowne i karne naliczone w bankowym tytule egzekucyjnym w kwocie 17 039,89 zł, odsetki umowne naliczone od dnia wystawienia tytułu do dnia sprzedaży wierzytelności, oraz odsetki ustawowe od należności głównej od dnia sprzedaży wierzytelności do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu.

Jednocześnie z uwagi na brak adresu faktycznego zamieszkania i pobytu pozwanej oraz ustanowienie kuratora w toku postępowania egzekucyjnego wniósł o ustanowienie kuratora dla nieznannej z miejsca pobytu pozwanej.

Zarządzeniem z dnia 2 czerwca 2016 r. Sąd ustanowił dla pozwanej kuratora w osobie radcy prawnego sprawującego uprzednio tę funkcję procesową w postępowaniu egzekucyjnym. (k. 134).

Pozwana A. F. reprezentowana przez kuratora w pierwszej kolejności zgłosiła zarzut przedawnienia dochodzonego roszczenia z uwagi na upływ 3-letniego terminu, termin ten zaś rozpoczął swój bieg najpóźniej w dniu w dniu 18 11 2011 r. tj. od postawienia należności kredytowej w stan wymagalności.

Nabywca wierzytelności nie będący bankiem w ocenie pozwanej winien uzyskać swój odrębny tytuł, bowiem skutki prowadzenia egzekucji wywierały swój skutek jedynie wobec podmiotów egzekucję tę prowadzących, co dotyczy w szczególności przerwania biegu przedawnienia.

Poprzednio nadane klauzule również nie odnosiły takiego skutku wobec powoda niebędącego bankiem. (k. 146-149)

W piśmie z dnia 29 sierpnia 2016 r. strona powodowa podtrzymała swoje stanowisko kwestionując stanowisko strony pozwanej.

Jednocześnie alternatywnie powołała się na zabezpieczenie hipoteczne do kwoty 800 000,- zł, wskazując, iż co najmniej w tym zakresie istnieją podstawy do wydania wyroku. (k. 159-166).

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwana A. F. oraz (...) Bank S.A. z siedzibą w W. w dniu 6 08 2008 r. zawarli umowę kredytu na cele mieszkaniowe pozwanej.

Na podstawie tej umowy bank udzielił kredytu denominowanego do (...) na kwotę 400 000,- zł.

Zabezpieczeniem spłaty kredytu stanowiła hipotek kaucyjna na nieruchomości położonej w m. N. do kwoty 800 000,- zł.

Pozwana nie zaprzestała spłacania kredytu, wobec czego bank kredytujący wypowiedział umowę.

Bank ten w dniu 22 listopada 2012 r. uzyskał tytuł wykonawczy, następnie w dniu 20 czerwca 2013 r. Bank (...) otrzymał nań klauzulę jako na następcę prawnego kredytobiorcy.

Ten na podstawie swego już tytułu wszczął postępowanie egzekucyjne, które w dniu 23 11 2015 r. umorzono wobec wniosku wierzyciela o umorzenie egzekucji.

W dniu 16 12 2014 r. Bank (...) SA zawarł z Funduszem umowę przelewu wierzytelności, cedując na niego również ustanowione zabezpieczenie, które zostało wpisane do księgi wieczystej na rzecz powoda.

Na dzień wniesienia pozwu pozwana zalegała z tytułu umowy kredytowej oraz należności ubocznych narosłych po wypowiedzeniu umowy na kwoty: należności głównej (kapitału) w wysokości 614 053,40 zł, odsetek umownych i karnych naliczonych w bankowym tytule egzekucyjnym w kwocie 17 039,89 zł, odsetek umownych naliczonych od dnia wystawienia tytułu do dnia sprzedaży wierzytelności w kwocie 252 944,34 zł oraz odsetek ustawowych od należności głównej od dnia sprzedaży wierzytelności do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu w kwocie 54 945,16 zł.

(okol. bezsporne, umowa k. 23-27, odpis ks. wieczystej k. 28-29, bankowe tyt. egz. k. 30-33, post. o umorzeniu post. egzekucyjnego k. 34-35, umowa sprzedaży wierzytelności k. 36 – 76)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w znacznej jego części, przy czym choć zarzut przedawnienia został trafnie przez pozwaną podniesiony, odniósł on swój częściowy jedynie skutek.

W sprawie niniejszej poza sporem przy tym pozostawała okoliczność, że poprzednika prawnego strony powodowej (...) Bank SA z siedzibą w W. łączyła z pozwaną kredytowa. Pozwana nie negowała również wystawienia przeciwko niej tytułu egzekucyjnego, który na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie został zaopatrzony w klauzulę wykonalności, (również na rzecz następcy Bank (...)) jak i tego, że na jego podstawie wszczęto postępowanie egzekucyjne, które zostało – na wniosek wierzyciela – umorzone.

Sąd, mając na uwadze stanowisko stron we wzmiankowanym zakresie, jak też przedstawioną na ich poparcie i niezaprzeczoną dokumentację, uznał wskazane fakty za udowodnione.

Rozstrzygnięcia wymagało natomiast – w związku z twierdzeniami pozwanej wyartykułowanymi w odpowiedzi na pozew - to, czy zgodnie z twierdzeniami pozwanej w istocie doszło do przedawnienia dochodzonego pozvem roszczenia, a w razie pozytywnego dla pozwanej poczynienia ustaleń w tej mierze - jaki skutek owo przedawnienie wywarło na skuteczność dochodzonego pozvem żądania.

Stanowisko strony powodowej w tej mierze zasadało się przy tym na założeniu i idącym za tym uznaniu, iż czynności przedsiębrane przez kolejne, dysponujące wierzytelnością kredytową podmioty wywoływały skutek w przewidziane art. 123 kc postaci przerwania biegu przedawnienia.

Zgodnie z art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. W myśl natomiast art.118 k.c., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia dla roszczeń o świadczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej wynosi trzy lata i ten termin dla dochodzonego pozvem żądania nie jest kwestionowany.

Stosownie do art. 120 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne, przy czym wymagalność roszczenia utożsamiana jest z chwilą, z której upływem wierzyciel może skutecznie domagać się od dłużnika spełnienia świadczenia. Skoro zatem do wypowiedzenia umowy w całości bezspornie musiało dojść przed 18 11 2011 r tj. datą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, istota rozstrzygnięcia w zakresie skuteczności przedawnienia ogniskowała się siłą rzecz wokół ustalenia skutków działań i zdarzeń skutkujących ich przerwaniem, na co to konsekwentnie powołuje się strona powodowa.

Przed tym jednakże „przeciwzarzutem” w pierwszej kolejności przywołała nieskuteczność i procesową niemożliwość podniesienia zarzutu przedawnienia jako takiego z uwagi na jego materialnoprawny charakter przypisany jedynie osobie samego dłużnika. (k.160)

Procesowy pogląd wyrażony w tej mierze przez powoda należało jednak uznać za.

Jeśli bowiem chodzi o przywołane orzeczenie S. A.w S., to wskazać należy, iż wyrażony tam pogląd o ograniczonych uprawnieniach kuratora ustanowionego w trybie art. 144 kpc dotyczył materialnoprawnej skuteczności przyjęcia oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy, zatem dotyczyło w istocie skuteczności treści dotarcia oświadczenia woli do adresata jako strony wypowiedzanej umowy i procesowej dopiero oceny skuteczności oświadczenia woli .

Taka sytuacja zaś nie przystaje do stanu faktycznego i procesowego w stanie faktycznym i procesowym sprawy niniejszej, skoro oświadczenie o wypowiedzeniu umowy ma charakter ściśle materialny bez związku z instytucjami prawa procesowego.

Samo powołanie się zaś na zarzut przedawnienia jakkolwiek ma charakter swoiście oświadczenia prawo kształtującego, to niewątpliwie dla swjej skuteczności bezwzględnie musi być wyartykułowany przed sądem i jako taki w istocie skierowany do Sądu w celu wywołania określonych w postaci dalszego traktowania zobowiązania jako naturalnego tj. niezaskarżalnego.

Procesowym adresatem zarzutu jest tu zatem Sąd, bowiem podniesienie wobec niego przedmiotowego zarzutu tworzy nową jakość materialną i procesową w kontekście skutków przedawnienia jako takiego.

Dojście zaś oświadczenia o skorzystaniu z zarzutu do strony przeciwnej potrzebne jest co najwyżej dla umożliwienia przedstawienia przez nią „kontrzarzutów” np. przerwania biegu do czego to w istocie doszło.

W ocenie Sądu kurator posiada w tym kontekście pełne prawa strony tak jak nie jest w procesie cywilnym kwestionowane uprawnienie profesjonalnego (lub nieprofesjonalnego) pełnomocnika do podniesienia zarzutu przedawnienia w toku postępowania, gdzie Sąd nie bada, czy strona umocowała odrębnie pełnomocnika do złożenia oświadczenia w tym przedmiocie.

Jak się wydaje ów przywołany wyżej czytelny przykład unaocznia i potwierdza wyłożoną wcześniej argumentację.

Inny zaś tok rozumowania w istocie sankcjonowałby w sposób procesowo niedopuszczalny pozbawienie strony możliwości obrony swych praw przed sądem poprzez umniejszenie i ograniczenie praw procesowych reprezentującego ją kuratora.

Jak się wydaje w a co najwyżej swaidczenia prciooeswa tego i Adresatem skutjów sikeiorowany acego aidczenia prwa owi,scie ixzniu .

iwiezenia ej klęda e

zarzutu c ,iwość

Strona powodowa powoływała się w sprawie na przerwanie terminu przedawnienia w wyniku nadania postanowieniem S. R.wP.z dnia 8 grudnia 2011 r., sygn. akt I Co 1226/11, przeciwko pozwanemu klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu na rzecz poprzednika prawnego - Banku (...) z siedzibą w (...) S.A. i wszczęcia przez ten Bank postępowania egzekucyjnego przed Komornikiem Sądowym przy S. R.w P. w sprawie Km 344/12. Niemniej, biorąc pod uwagę stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 19 listopada 2014 r., (II CSK 196/14, OSNC 2015/12/145, Biul. SN 2015/2/11), zwrócić wypada uwagę, że wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym tylko wtedy, gdy pochodzi od wierzyciela, wskazanego w tytule egzekucyjnym i na którego rzecz temu tytułowi została nadana klauzula wykonalności. Zgodnie z argumentacją przyjętą w cytowanym orzeczeniu skutki wiążące się z prowadzeniem

postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego odnoszą się wyłącznie do występujących w tym postępowaniu podmiotów i tego tytułu wykonawczego, na podstawie którego egzekucja była prowadzona. W postępowaniu egzekucyjnym wyłączone są przekształcenia podmiotowe, a następstwo prawne powstałe po wszczęciu egzekucji wymaga, z wyjątkami przewidzianymi w ustawie, nadania tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 k.p.c. W związku z tym przyjmuje się, że nabywca wierzytelności, który przez umowę przelewu uzyskuje jedynie prawo do wierzytelności objętej dotychczasowym tytułem wykonawczym, a nie uprawnienie do kontynuowania wszczętego wcześniej przez inny podmiot postępowania, powinien po uzyskaniu na swoją rzecz klauzuli wykonalności wszcząć nowe postępowanie egzekucyjne.

W niniejszej sprawie oznacza to, że wystawienie przez poprzednika prawnego powoda bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko pozwanemu, a następnie uzyskanie klauzuli wykonalności i wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu wykonawczego mogło wywołać skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia wyłącznie w stosunku do Banku, który wystawił ten tytuł; nie odnosiło natomiast takiego skutku do ewentualnych następców prawnych tego Banku niebędących bankami (por. uchwała SN z 29.06.2016 r., III CZP 29/16, www.sn.pl).

W konsekwencji, z chwilą zawarcia umowy przelewu objętej pozwem wierzytelności, skutki w postaci przerwy biegu jej przedawnienia, wynikające z wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) na rzecz Banku (...) z siedzibą w (...) S.A., nadania mu klauzuli i wszczęcia postępowania egzekucyjnego przestały być aktualne w stosunku do nabywcy – powodowego Funduszu, który jako podmiot niebędący bankiem nie mógł i nie może korzystać z bankowego tytułu egzekucyjnego oraz związanych z nim uprawnień oraz korzyści.

Poza rozważaniami Sądu nie pozostała przy tym okoliczność, że wnioskiem z dnia 30 czerwca 2016 r. Bank (...) z siedzibą w (...) S.A. wystąpił do komornika Sądowego przy S. R.w P. o umorzenie postępowania KM 344/12 na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c. Przedmiotowy wniosek traktować należy jako rezygnację z poszukiwania ochrony przez zbywcę wierzytelności. Ewentualne umorzenie postępowania egzekucyjnego przez komornika (w uwzględnieniu wniosku) będzie równoznaczne w skutkach z umorzeniem postępowania wobec cofnięcia pozwu w postępowaniu rozpoznawczym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 1988 r., III CZP 24/88, OSNCP 1989, nr 9, poz. 138). Brak będzie tym samym podstaw do twierdzenia, że przerwa biegu przedawnienia trwała do zakończenia tego postępowania z korzyścią dla cesjonariusza, a więc podmiotu pozostającego poza tym postępowaniem.

Reasumując, 2-letni termin przedawnienia w niniejszej sprawie, chociaż uległ przerwaniu względem Banku (...) S.A. w wyniku nadania bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) w dniu 8 grudnia 2011 r. klauzuli wykonalności, upłynął, a skutki tej przerwy nie odnoszą się do powoda jako nabywcy wierzytelności niebędącego bankiem.

Jak już wskazano, termin przedawnienia wierzytelności – gdyby nie przerwa skuteczna tylko względem poprzednika prawnego powoda, tj. Banku (...) S.A. - upływał z końcem 2012 r. Pozew wniesiono po upływie tego terminu - w 2016 r. Skoro przerwa biegu przedawnienia nie była skuteczna względem następców prawnych tego Banku, oznacza to również, że powód nabył wierzytelność przedawnioną, o czym powinien zresztą wiedzieć, skoro umowa cesji została zawarta już po rozstrzygnięciu sprawy I C 94/15 z powództwa Banku przeciwko pozwanemu oddalającego roszczenie o tę wierzytelność właśnie z przyczyny przedawnienia.

W niniejszej sprawie nawet gdyby uznać, że nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przez S. R.w P. w dniu 8 grudnia 2011 r. przerwało bieg przedawnienia ze skutkiem również względem potencjalnych następców prawnych Banku, termin przedawnienia upływałby w tej sytuacji po 2 latach od nadania klauzuli, a zatem z dniem 8.12.2013 r. Pozew wniesiono po tej dacie, zaś - jak już wskazano - w świetle poglądów Sądu Najwyższego wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie uprawnia powoda do skutecznego powołania się na przerwę biegu przedawnienia.

Dodać trzeba, że nie zasługiwała na akceptację argumentacja powoda, jakoby termin przedawnienia został również przerwany w wyniku uznania tzw. „niewłaściwego” roszczenia przez M. D., czego dowodzić miała treść pism z dnia 24 stycznia i 24 lutego 2014 r., w których to zawarty został postulat o zawarcie ugody z Bankiem (...) z siedzibą w

(...) S.A. odnośnie spłaty zadłużenia z racji wypowiedzenia umowy o kartę kredytową z dnia 21 maja 2008 r. Zwrócić bowiem wypada uwagę, że pisma te zostały sporządzone nie przez pozwanego a pełnomocnika, którego umocowanie do reprezentacji podważał sam Bank już na etapie otrzymania korespondencji (k. 88-90). Co więcej, pierwsze z tych pism nie wymienia konkretnej umowy kredytowej i zadłużenia, które można by jednoznacznie powiązać z wierzytelnością, której dotyczy pozew, zaś drugie pismo wymienia numer umowy, którego końcówka jest odmienna od numeru wskazanego na wyciągach z rachunku karty i inna niż wskazana w wyciągu z ksiąg rachunkowych powoda, na co zwracał uwagę sam Bank (por. k. 17 i k. 84 oraz np. wyciąg na k. 137 oraz pismo k. 90). W ocenie Sądu, mając na uwadze te okoliczności, nie sposób przyjąć, aby pozwany uznał roszczenie. Uznanie roszczenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 2 k.c. wymaga wyraźnego oświadczenia woli lub też innego jednoznacznego zachowania się dłużnika wobec wierzyciela, z którego wynika, że dłużnik uznaje roszczenie za istniejące. W sprawie nie sposób natomiast przyjąć, aby pozwany takowe oświadczenie woli złożył.

Nawet jednak gdyby przyjąć, że takie uznanie miało miejsce, to 2-letni termin przedawnienia upływałby z dniem 24.02.2016 r., tj. po upływie 2 lat od daty drugiego z pism, mających według powoda stanowić uznanie długu. Pozew w niniejszej sprawie złożono jednak po tej dacie – nadano go na poczcie w dniu 6.05.2016 r. (k. 32).

W konsekwencji, uznając, że pozwany, podnosząc zarzut przedawnienia skutecznie uchylił się od obowiązku spełnienia świadczenia objętego pozwem, powództwo w zakresie, w którym nie zostało cofnięte, oddalono na podstawie art. 117 § 2 k.c.